

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

СЕКЦІЯ 21. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ ТА СОЦІУМУ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

<i>Цільмак Олена Миколаївна, Бакурідзе Ніна Григорівна</i> ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ УМІННЯ, ЯКІ ДЕТЕРМІНУЮТЬ ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПСИХОЛОГА-КОНСУЛЬТАНТА	819
<i>Гурін Руслан Сергійович</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ» МАГІСТРАНТАМ-ПСИХОЛОГАМ	821
<i>Джежик Ольга Володимирівна, Цільмак Олена Миколаївна</i> ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	823
<i>Корнута Людмила Михайлівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМАНД НА ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ	826
<i>Рєпнова Тетяна Петрівна, Кнутова Маргарита Володимирівна</i> ЕМПАТІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ТА ЇЇ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ	827
<i>Самара Ольга Євгенівна</i> ПСИХОЛОГІЧНА ГІГІЄНА: ВПЛИВ ЗМІ І ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛІВ НА ПСИХІКУ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	829
<i>Тат'янчиків Андрій Олександрович, Лісовенко Анна Федорівна</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ В ЕПОХУ КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЇ	831
<i>Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Папінян Вікторія Валентинівна</i> ПРОЯВ ГОРЮВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ЕМОЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ВТРАТИ	833
<i>Трет'якова Тетяна Миколаївна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ХОЛІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	835

СЕКЦІЯ 22. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

<i>Кібік Ольга Миколаївна</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ АГЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	837
<i>Слободянюк Ольга Василівна</i> ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ВІЙНА ТА ВІДБУДОВА	838
<i>Корнілова Олеся Володимирівна</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	841
<i>Котлубай Вячеслав Олексійович</i> УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	842
<i>Примаченко Іван Федорович</i> ЗМІНА ПРІОРИТЕТІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	845
<i>Редіна Євгенія Валентинівна</i> НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНИ	847
<i>Ободовський Юрій Васильович</i> ЩОДО ПОНЯТЬ УМОВНОСТІ ТА БЕЗУМОВНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА	849
<i>Калмикова Наталя Юріївна</i> <i>Кузнецова Людмила Валентинівна</i> НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ	851

СЕКЦІЯ 23. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА В ЕПОХУ СТІМКОГО РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

<i>Логінова Наталія Іванівна, Толокнов Анатолій Арнольдович</i> ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДАНИХ У PYTHON	854
<i>Гура Володимир Ігорович</i> ВИКОРИСТАННЯ БЕЗДРОТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У «РОЗШИРЕНІЙ РЕАЛЬНОСТІ»	856
<i>Задерейко Олександр Владиславович</i> <i>Грезіна Олена Миколаївна</i> ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ СКЛАДНИХ СИСТЕМ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ	859

місяць, поки не прийде примирення з реальністю. Дали настає етап прощання із втратою, відбувається прощання на рівні емоцій, виникає усвідомлення, що втрачену людину неможливо забути і не має сенсу жити з боєм усе подальше життя. Про померлу вже не говориться в контексті «важка втрата» або «горе». Настає повне прийняття втрати, біль проходить, і, нарешті можливо доторкнутися до «рани, що загоїлась», прийняти усе як дійсність, відчувати себе повним сил та наявності усією гами емоцій, які раніше не проявлялися в повній мірі, починають виникати думки про майбутнє. Зникає екзистенційний вакуум. З'являється розуміння сенсу свого існування.

Список використаних джерел

1. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Персонал, 2017. 160 с.

2. Психологія: схеми, таблиці, коментарі : навч.-наоч. посіб. / О. М. Пасько, О. М. Цільмак ; за заг. ред. О. М. Цільмак. Одеса : Вид. Букаєв В. В., 2013. 268 с.

Ключові слова: горе, горювання, втрата, втрата сенсу, важка життєва ситуація.

Keywords: grief, grieving, loss, loss of meaning, difficult life situation.

Третякова Тетяна Миколаївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри психології кандидат політичних наук, доцент*

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ХОЛІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Останнім часом тема актуалізується все більшим підвищенням інтересу молоді, і не тільки, до психологічних знань. Про це свідчить популярність спеціальності у вишах при вступі та анкетування здобувачів вищої освіти, які вже навчаються, особливо на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Більшість студентів зазначає свій інтерес до психології не тільки як до майбутньої професії та бажання допомагати іншим, а як спробу, в першу чергу, допомогти собі. Це свідчить про високий рівень усвідомленості та відповідальності за власне життя.

І відповідно, з цього моменту вже можливо говорити про холістичний підхід в житті. Так, бажання людини розібратися зі своїми життєвими проблемами на системному рівні, підключаючи інтроспективний аналіз та наукові знання відображає рівень особистісних психологічних процесів, включаючи когнітивні, емоційні та вольові процеси.

Відповідно до формулювання Всесвітньої організації охорони здоров'я, людське здоров'я – це не просто відсутність хвороби, а повне фізичне, душевне та соціальне благополуччя. У світлі цього формулювання людина є автором власного здоров'я, а в справі його збереження вона виконує основну роль, що визначається зрілою самосвідомістю індивіда й повагою до свого ества. Останнє виражається гармонійною стратегією поведінки, що прийнято називати «здоровим способом життя» [1, с. 5].

Згідно холістичного підходу людина розглядається як цілісна система, здоров'я якої залежить не тільки від фізичного стану, а й від мислення та багатьох інших факторів. Такий глибинний підхід колись вважався традиційним та використовувався відомими світу давніми лікарями-цілителями як Авіцена, Гіпократ та ін. Історична ретроспектива питання сягає своїм корінням ще у сиву давнину, але сучасний стан розвитку суспільства та особистості зокрема, повертає його на своє почесне місце, пояснюючи психологічні механізми взаємозв'язку всіх систем людської особистості. Так, саме поняття особистості відіграє ключову роль. Тому

сучасна психологія, це вже не стільки наука про душу, як тільки про психіку, а – інтегральна наука про цілісність людської особистості.

Загальновідомо, що здоров'я людини на 20% залежить від стану довкілля (екологічний фактор), на 10% впливає генетичний фактор (спадковість) і лише на 10% на здоров'я може вплинути сучасна медицина. Але лівова частка «відповідальності» за здоров'я людини – 60 % – залежить від способу її життя та соціально-економічного стану [2, с. 17].

З точки зору холізму (слово грецького походження, що означає «цілісність») світ і все живе, що його населяє – це єдине ціле, причому, холізм синтезує в собі як матеріальний, так і ідеалістичний початок. Тобто, здоров'я людини інтегрується з взаємодії таких факторів як: спадковість, анатомічні особливості, фізіологічні та біохімічні нюанси, нервова система, а також соціальне середовище, зовнішні позитивні і негативні механізми впливу [3].

Як бачимо, здоров'я слід розуміти не просто з фізіологічної точки зору як відсутність хронічних захворювань, а набагато ширше, це стан загального добробуту, благополуччя. Тобто за холістичного системного підходу мова йде про життєву енергію, натхнення і задоволення від насиченого подіями життя. Це здатність до активності, бажання ставити цілі й досягати їх, максимально реалізовувати свій потенціал. Це свобода від болю, руйнівних пристрастей, егоїзму та духовного занепаду. Тому, в дорослому (свідомому віці) саме про ментальне здоров'я слід говорити як про системоутворюючий фактор загального здоров'я і благополуччя.

Психічне здоров'я забезпечується на різних взаємозалежних рівнях функціонування: біологічному, психологічному і соціальному. Здоров'я на біологічному рівні передбачає динамічну рівновагу функцій усіх внутрішніх органів та систем, їхнє адекватне реагування на вплив навколишнього середовища. Тобто це як певна база, яка забезпечує подальший якісний стан людини, який передбачає як саме людина сприймає, оцінює, аналізує проблеми. Які вона при цьому переживає емоції, на скільки вірно їх розуміє та виявляє, як справляється з негативними емоціями під час стресу. Також якісний стан здоров'я на психологічному рівні забезпечується усвідомленням свого призначення та сенсу життя, яке формується духовною складовою.

Не менш важливою складовою повноцінного здоров'я людини маємо виокремити і соціальне благополуччя, оскільки людина істота соціальна і те, на скільки вона задоволена якістю стосунків з оточуючими, своїми соціальними статусами та ролями, здатність ефективно спілкуватися та взаємодіяти з людьми обов'язково вплине на самопочуття.

Усі три аспекти здоров'я – фізичний, психологічний і соціальний – тісно взаємопов'язані (подібно до триноги, на якій встановлено фотоапарат: якщо одна з ніжок коротша за інші, стійкість триноги порушується). Тому важливо зберігати рівновагу і дбати про всі аспекти благополуччя [4].

Таким чином, робимо висновок, що здоров'я людини потребує високого рівня розуміння, зацікавленості та усвідомлення необхідності саме такого якісного стану організму. І досягти його можливо лише вірним підходом, в основі якого лежить фундаментальний принцип холізму – цілісності. Прихильники холістичного підходу вважають це найбільш ефективним методом зцілення (здоров'я), оскільки він забезпечує збільшення потенціалу здоров'я у людини.

Список використаних джерел

1. Психологія здоров'я людини / за ред. І. Я. Коцана. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. 430 с.
2. Хола М. М. Я хочу і буду здоровим! : практ. посіб. Дніпропетровськ : Пороги, 2008. 303 с.
3. Холістична медицина. URL: <https://ukrhealth.net/xolistichna-medicina/> (дата звернення 07.04.2024).
4. Холістичне здоров'я. URL: <http://www.holistic-health.com.ua/> (дата звернення 07.04. 2024).

Ключові слова: психологічний аспект, здоров'я, психічне здоров'я, благополуччя, системність, цілісність, холістичний підхід.

Keywords: psychological aspect, health, mental health, well-being, system, wholeness, holistic approach.